

Godkännande av verksamhets- och ekonomiplan för 2024-2026

Samkommunen 28.11.2023 § 10

Styrelsen 31.10.2023 § 97

Föredragande
Beredare

Verkställande direktör Mika Nykänen
Direktör Jussi Saarinen, tfn 040 820 8194 och
ekonomichef Maarit Hauskamaa, tfn 040 721 7546

HRT:s verksamhets- och ekonomiplan har utarbetats för tre år, av vilket det första är budgetåret. Enligt 11 § i grundavtalet fattas beslut om samkommunens budget- och budgetplanen senast vid samkommunsstämman som ska ordnas före utgången av november. Enligt 23 § i grundavtalet ska av medlemskommunerna begäras utlåtanden om budgetförslaget.

Budgeten och ekonomiplanen grundar sig på:

- HRT:s strategi,
- gällande TTS 2023-2025,
- bokslutsuppgifterna för 2022 och tillbudsstående utfallsdata från 2023, samt
- den godkända trafikeringssplanen för 2023–2024 och långsiktigare planer.

De centrala linjeringarna i vår verksamhet under de kommande åren är att bevara den goda servicenivån och att öka användning av kollektivtrafik vilket i sin tur ökar biljettintäkterna och förbättrar HRT:s ekonomi. Vi letar efter tillväxt genom att erbjuda tjänster som är riktade och planerade utmärkt kundförståelse, inte genom att skära i trafikutbudet.

De centrala åtgärderna i verksamhets- och ekonomiplanen har tagits ur de centrala framgångsfaktorerna i strategin och de är:

- Tillväxt via kundförståelse
- Smidiga resekedjor
- Data och kunskande

Ekonomiplan

a) Verksamhetsintäkter

Verksamhetsintäkterna år 2024 är sammanlagt 894,1 milj. euro. Ökningen jämfört med prognosen för 2023 är 28,3 milj. euro (3,3 %). Av verksamhetsintäkterna 2024 är 43,1 % biljettintäkter och 55 % kommunandelar. Verksamhetsintäkterna beräknas uppgå till 926,2 milj. euro år 2025 och till 924,9 milj. euro år 2026.

Biljettintäkter

Verksamhets- och ekonomiplanen grundar sig på målet att passagerarantalet ökar till 375 milj. påstigningar år 2024. Biljettintäkterna väntas uppgå till sammanlagt 385,0 milj. euro 2024. Biljettintäktmålet 2024 är 8,9 milj. euro (2,4%) större än prognosen för 2023. År 2025 väntas biljettintäkterna uppgå till 412,5 milj. euro och år 2026 till 421,5 milj. euro.

Kommunandelar

Kommunerna betalar HRT:s kostnader i kommunandelar till de delar som kostnaderna inte kan täckas med biljettintäkter och andra inkomster. Kommunandelarna fördelas på medlemskommunerna enligt de principer som överenskommit i grundavtalet.

Kommunandelarna i 2024 års budget uppgår totalt till 491,7 milj. euro och de täcker 55 % av HRT:s verksamhetsintäkter. Kommunandelarna 2024 och 2025 är 496,8 milj. euro och 486,3 milj. euro.

Verksamhets- och ekonomiplanen 2024-2026 har utarbetats så att bl.a. överskott från coronastöd används för att finansiera verksamheten med 16,0 milj. euro under TTS-åren, dvs. denna del av kostnaderna täckas inte med kommunandelar utan med det ackumulerade överskottet.

Statens stöd

Statsunderstödet till kollektivtrafiken i de stora städerna har beräknats uppgå till 6,3 milj. euro årligen under 2024-2026. Stöd och bidrag väntas vara 0,5 milj. euro 2024.

Intäkterna från kontrollavgifter beräknas uppgå till 4,5 milj. euro, av vilket ca 2,0 milj. euro redovisas som kreditförluster och kreditförlustreserveringar 2024.

Hyresinkomster från hyror för pausrum och lokaler som uthyrs samt för resekortutrustningen beräknas uppgå till 2,7-2,8 milj. euro per år 2024-2026. Övriga inkomster 3,3, milj. euro 2024 fås från olika serviceavgifter (bl.a. Digitransit, serviceavgifter som serviceställen tar ut) och vidare debiterade ersättningar.

b) Verksamhetsutgifter

Verksamhetsintäkterna år 2024 är sammanlagt 908,7 milj. euro. Ökningen jämfört med prognosen för 2023 är 65,8 milj. euro (7,8 %). Verksamhetsintäkterna beräknas uppgå till 928,8 milj. euro år 2025 och till 925,9 milj. euro år 2026.

Köp av tjänster

Utgifterna för köp av tjänster uppgår 2024 till sammanlagt 870,9 milj. euro, vilket utgör 95,8 % av HRT:s verksamhetsutgifter. Utgifterna för köp av tjänster beräknas uppgå till 890,3 milj. euro år 2025 och till 886,9 milj. euro år 2026.

Operativa kostnaderna för kollektivtrafiken

De operativa kostnaderna för kollektivtrafiken uppgår 2024 till totalt 609,5 miljoner euro, vilket motsvarar 67,1 procent av verksamhetsutgifterna. I ersättningarna har beaktats tilläggssatsning på utbudet som det ökade passagerarantalet kräver, år 2024 sammanlagt 6,0 milj. euro och 2025 och 2026 10,7 milj. euro.

Kostnaderna för busstrafiken beräknas uppgå till 356,2 milj. euro 2024. År 2025 väntas kostnaderna uppgå till 362,0 milj. euro år 2025 och till 358,7 milj. euro år 2026. Kostnadsnivån har ökat markant från 2021. År 2024 beräknas ökningen av kostnadsnivån vara måttligare och vara ca 1,7%. Kostnadsnivån påverkas mest av lönelösningarna och prisnivån på bränslen och också allt mer på elens prisnivå. I busstrafikens kostnader ingår en reservering för miljöbonus på 1,5 milj. euro 2024. År 2025 och 2026 stiger miljöbonusen till 2,7 milj. euro.

Kostnaderna för metrotrafiken beräknas uppgå till 61,9 milj. euro 2024. Den genomsnittliga förändringen av kostnadsnivån som påverkar enhetspriserna för prestationer i metrotrafiken beräknas uppgå till 3,6 % 2024 jämfört med dagens nivå. Kostnadsnivån påverkas främst av uppskattning av prisnivån på

energin. År 2025 väntas kostnaderna uppgå till 63,5 milj. euro år 2025 och till 64,4 milj. euro år 2026. Under planperioden ökar kapitalersättningarna på grund av ökade räntekostnaderna av nya M300-tåg och grundrenoveringsprojekt.

Kostnaderna för spårvagnstrafiken beräknas uppgå till 71,0 milj. euro 2024. Den genomsnittliga förändringen av kostnadsnivån som påverkar enhetspriserna för prestationer i spårtrafiken beräknas uppgå till 3,4 %. Kostnaderna beräknas uppgå till 77,3 milj. euro år 2025 och till 76,6 milj. euro år 2026. HRT förbereder sig för att betala ersättning förutom för de gamla depåerna också för hyror för den nya depån i Brunakärr 2024.

För kostnaderna av snabbspårvagnstrafiken reserveras år 2024 19,4 milj. euro, 20,8 milj. euro år 2025 och 21,3 milj. euro år 2026.

Kostnaderna för färjetrafiken beräknas vara 4,9 milj. euro per år 2024-2026. I summan ingår kostnaderna för Kronbergfärjan 0,3 milj. euro per år.

Kostnaderna för tågtrafiken beräknas uppgå till 96,1 milj. euro 2024. I kostnaderna ingår hyror för Sm5-vagnar och ersättningar för biljettsamarbete. Kostnaderna för tågtrafiken beräknas uppgå till 100,4 milj. euro år 2025 och till 100,0 milj. euro år 2026.

Utgifterna för köp av övriga tjänster

År 2024 används 40,8 milj. euro för inköp av andra tjänster än operativa tjänster och infrastruktur-tjänster. Utgifterna för köp av andra tjänster beräknas uppgå till 38,9 milj. euro år 2025 och till 36,6 milj. euro år 2026.

I kostnaderna för IT-användningstjänsterna (24,7 milj. euro 2024) ingår avtalsavgifter om användning av enheter och program av biljett- och informationssystemen, kapacitetstjänster och övriga årliga användningskostnader. För underhåll av enheter används 3,2 milj. euro. Kostnaderna för IT-användningstjänster väntas minska i slutet av TTS-perioden när biljettsystemet (biljettkontoprojektet) blir klart och är i bruk i sin helhet.

Tjänster som köps utanför HRT används för att komplettera det egna kunnandet när det är strategiskt och ekonomiskt fördelaktigt. Köp av sakkunnigtjänsterna beräknas uppgå till 4,1 milj. euro 2024.

För marknadsförings- och annonstjänster samt för separata tryckningsarbeten används 3,3 milj. euro. I reserveringen ingår planeringstjänster för kundkommunikation och marknadsföring av nya tjänster.

För köp av andra tjänster används sammanlagt 5,5 milj. euro 2024. Detta innehåller bl.a. ordningsvaktjänster, byggande och underhåll av lokaler, enheter, maskiner och fordon, tjänster för att sköta den statiska informationen, tjänster angående kontorslokaler samt personal såsom personalhälsovård samt utbildnings- och resetjänster.

Kollektivtrafikens infraersättningar

Infrastrukturavtalen mellan HRT och medlemskommunerna fastställer faktureringsprinciperna för kollektivtrafikens infrastrukturersättningar. Enligt avtalet fastställs det belopp för kollektivtrafikens infrastrukturersättningar som utbetalas till varje enskild stad i samband med godkännandet av HRT:s budget.

Infrakostnader som utbetalas beräknas vara sammanlagt 220,6 milj. euro 2024. I infrastrukturkostnaderna ingår fakturering från kommunerna enligt följande: Helsingfors 100,3 milj. euro, Esbo 105,0 milj. euro, Vanda 12,3 milj. euro och Kyrkslätt 0,5 milj. euro. HRT köper också laddningsinfrastruktur för elbussar som köpt tjänst totalt med 2,5 milj. euro 2024. Infrakostnaderna är 222,4 milj. euro år 2025 och 223,3 milj. euro år 2026.

För material, tillbehör och varor reserveras 0,9 milj. euro årligen. I detta ingår kontors- och IT-material, köp av rese- och engångskort, kvittorullar, möbler osv.

Hyreskostnaderna år 2024 är sammanlagt 5,1 milj. euro. I hyreskostnaderna ingår förutom hyres- och vederlagskostnader om HRT:s lokaler också hyror som betalas för chaufförernas sociala lokaler för 1,6 milj. euro.

Övriga utgifter år 2024 är sammanlagt 4,2 milj. euro. I de övriga kostnaderna ingår kreditförluster från kontrollavgifter och reserveringar för kreditförluster som beräknas bokföras ca 2,0 milj. euro 2024-2026. I de övriga kostnaderna ingår också provisioner från betalmedel i HRT:s egna försäljningskanaler som väntas vara 1,9 milj. euro årligen under TTS-perioden.

Personalutgifterna är 27,7 milj. euro 2024 vilket motsvarar 3,0% av verksamhetsutgifterna. Av personalutgifterna utgör andelen löner och ersättningar totalt 23,9 milj. euro. För pensionskostnader och övriga bilönekostnader har reserverats sammanlagt 3,8 milj. euro.

Verksamhetsbidraget uppskattas utgöra ett underskott på 14,7 milj. euro 2023.

Finansiella inkomster och utgifter

Vid behov finansierar HRT sina investeringar genom lån från finansinstitut. Verksamhets- och ekonomiplanen 2024-2026 innehåller kostnaderna i form av återbetalningsrater i finansieringskalkylen och i form av ränta i resultaträkningen för budgetlån på 50,0 milj. euro som lyftes 2020. Detta lån finns kvar i slutet av 2023 34,2 milj. euro. Varje år betalas av 5,3 milj. euro på lånet. TTS-planen innehåller inte reservering för att ta ett nytt budgetlån. Behov av att lyfta ett nytt lån utvärderas årligen i och med beredningen av TTS.

Vid investering av extra kassareserver följs investeringspolitik som HRT:s styrelse har godkänt. Investeringar görs för att säkerställa kassareserverna vid negativa depositionsräntor som bankerna tar ut

De finansiella intäkterna 2024-2025 innehåller en utvärdering av bokföringsmässig korrigerig när värde som finns kvar på resekortet flyttas till nytt biljettsystem i form av digitalt värde och i samband med detta förblir det värde HRT:s investeringskostnader uppgår till sammanlagt 15,8 milj. euro 2024, till 5,3 milj. euro 2025 och till 5,2 milj. euro 2026.

Till medlemskommunerna betalas en årlig ränta på grundkapital och HRT:s samkommunsstämma beslutar årligen om räntans storlek och betalning. Samkommunsstämman har också varje år beslutat att betala ränta till medlemskommunerna på det kommunvisa överskottet eller fakturera ränta för det kommunvisa underskottet. I TTS-planen ingår inte betalning av ränta.

Årsbidraget efter de finansiella posterna visar ett överskott på 1,1 milj. euro och det räcker inte för att täcka avskrivningarna enligt plan.

Avskrivningarna enligt plan uppgår sammanlagt till 17,1 milj. euro 2024, till 18,7 milj. euro 2025 och till 20,1 milj. euro 2026.

Underskottet för räkenskapsperioden 2024 beräknas vara 16,0 milj. euro och det ska täckas med överskott från tidigare år.

Investeringar

HRT:s investeringskostnader uppgår till sammanlagt 23,5 milj. euro 2024, till 15,5 milj. euro 2025 och till 12,9 milj. euro 2026. I investeringarna år 2024 betonas satsning på utveckling av kundkanaler, såsom anskaffning av nya kortläsare samt reserveringar som planerats för utveckling av biljettkontoprojektet.

Förslag Styrelsen beslutar föreslå till samkommunsstämman att samkommunsstämman beslutar

a) godkänna budgeten för 2024 samt ekonomi- och verksamhetsplanen för 2025-2026 enligt bilaga;

b) godkänna de bindande anslagen och inkomstkalkylen för 2024 enligt följande: Verksamhetsutgifter 909 000 000 euro Investeringsutgifter 23 479 000 euro Kommunandelar 491 725 000 euro; samt

c) att HRT inte betalar ränta till medlemskommunerna på det kommunvisa överskottet eller fakturerar ränta för det kommunvisa underskottet 2024. Ifall samkommunsstämman beslutar betala och fakturera ränta, fattas beslutet om beräkningsgrunden för räntan skilt.

Behandling Ersättare Kauko Passi avlägsnade sig kl. 10:25 före beslutsfattandet.

Beslut Styrelsen beslöt godkänna förslaget enhälligt.

Bilagor Verksamhets- och ekonomiplanen för 2024-2026

Samkommunsstämman 28.11.2023 § 10

Förslag Samkommunsstämman beslutar

a) godkänna budgeten för 2024 samt ekonomi- och verksamhetsplanen för 2025-2026 enligt bilaga;

b) godkänna de bindande anslagen och inkomstkalkylen för 2024 enligt följande: Verksamhetsutgifter 909 000 000 euro Investeringsutgifter 23 479 000 euro Kommunandelar 491 725 000 euro; samt

b) att HRT inte betalar ränta till medlemskommunerna på det kommunvisa överskottet eller fakturerar ränta för det kommunvisa underskottet 2024. Ifall samkommunsstämman beslutar betala och fakturera ränta, fattas beslutet om beräkningsgrunden för räntan skilt.

Behandling Helsingfors representant gjorde förslag som avviker från styrelsens förslag att samkommunsstämman

a) ändrar verksamhets- och ekonomiplanen (TTS-planen) och inkomststat för bindande kommunandelar 2024 så att de kommunvisa överskotten (ungefär 76

755 000 euro) tas i beaktande i sin helhet som minskar medlemskommunernas kommunandelar under TTS-planperioden 2024-2026 och beaktas också i TTS-planerna för 2025-2026 så att det inte riskerar HRT:s betalningsförmåga;

- b) ändra TTS-planen så att det betalas ränta på 1,5 % till grundkapitalet under budgetår i enlighet med huvudstadsregionens ägarstyrningslinjering;
- c) ändra budgeten för 2024 vad gäller kommunandelarna och överskottet i kommunandelarna så att Helsingfors stads kommunandel efter avdrag är 242 445 000 euro i stället för 252 034 000 euro som föreslås i budgeten. Förändringen görs genom att använda överskott som ackumulerats till Helsingfors stad och som inte har allokerats till verksamhets- och ekonomiplanperioden 2024-2026. Användning av överskottet i Helsingfors stads kommunandel 2024 är således 16 370 000 euro i stället för det tidigare beslutat 6 781 000 euro; samt
- d) godkänna HRT:s styrelses förslag till budgeten för 2024, för verksamhets- och ekonomiplanen för 2025-2026 samt bindande anslag och inkomststat med de ovannämnda förändringar.

Vandas representant Lehto samt Esbos representant Isotalo understödde förslaget. Samkommunsstämman beslöt enhälligt godkänna förslaget.

Esbos representant Isotalo föreslog att samkommunsstämman uppmanas samkommunens styrelse att fästa uppmärksamhet i sin verksamhet på de saker som Esbo har lämnat i sitt utlåtande om verksamhets- och ekonomiplanen:

- HRT ska säkerställa att alla strategiska målsättningar uppnås i stället för att enstaka mål främjas på bekostnad av helheten;
- HRT ska utveckla samarbete som görs med medlemskommunerna och presentera åtgärdsurval för att uppnå ägarstyrningsmål;
- HRT ska förbereda de åtgärder och förändringsförslag som gäller utveckling av verksamhet och prissättningsmodeller öppet och i samarbete med medlemskommunerna; samt
- HRT ska vara även i framtiden aktiv intressebevakare för medlemskommunerna i relation till staten.

Helsingfors representant Saksanen understödde förslaget. Saksanen föreslog också att samkommunsstämman uppmanar samkommunens styrelse att ta i beaktande ägarstyrningsmål som satts upp för samkommunen när den förbereder ekonomi- och verksamhetsplan samt i den övriga verksamheten såsom subventionsnivån i enlighet med grundavtalet och förbättra kollektivtrafikens fungerande.

Vandas representant Lehto understödde Esbos och Helsingfors förslag. Lehto föreslog också att samkommunsstämman uppmanar HRT engagera medlemskommunerna i den fortsatta beredningen av åtgärderna Påstigningarna upp och presentera i den följande TTS 2025-2027 specificera åtgärderna Påstigningarna upp för 2025-2026. Esbos representant Isotalo samt Helsingfors representant Saksanen understödde förslaget.

Samkommunsstämman konstaterade att de ovannämnda understödda förslag antecknas till protokollet och de fungerar som styrning till samkommunens styrelse. Samkommunen konstaterade också att det finns ett kalkylfel i kommunandelarna som ska korrigeras.

Styrelsemedlem Laiho, Salmi och Rajala avlägsnade sig från mötet under behandling av ärendet före beslutsfattandet.

Beslut

Samkommunsstämman beslöt

a) ändra verksamhets- och ekonomiplanen (TTS-planen) och inkomststat för bindande kommunandelar 2024 så att de kommunvisa överskotten (ungefär 76 755 000 euro) tas i beaktande i sin helhet som belopp som minskar medlemskommunernas kommunandelar under TTS-planperioden 2024-2026 och beaktas också i TTS-planerna för 2025-2026 så att det inte riskerar HRT:s betalningsförmåga;

b) ändra TTS-planen så att det betalas ränta på 1,5 % till grundkapitalet under budgetår i enlighet med huvudstadsregionens ägarstyrningslinjering;

c) ändra budgeten för 2024 vad gäller kommunandelarna och överskottet i kommunandelarna så att Helsingfors stads kommunandel efter avdrag är 242 445 000 euro i stället för 252 034 000 euro som föreslås i budgeten. Förändringen görs genom att använda överskott som ackumulerats till Helsingfors stad och som inte har allokerats till verksamhets- och ekonomiplanperioden 2024-2026. Användning av överskottet i Helsingfors stads kommunandel 2024 är således 16 370 000 euro i stället för det tidigare beslutat 6 781 000 euro; samt

d) godkänna HRT:s styrelses förslag till budgeten för 2024, för verksamhets- och ekonomiplanen för 2025-2026 samt bindande anslag och inkomststat med de ovannämnda förändringar.

Samkommunsstämman beslöt också att styra samkommunens styrelse i enlighet med behandlingsdelen samt korrigera fel i kommunandelkalkyler.

Bilagor

Verksamhets- och ekonomiplanen för 2024-2026